

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : מועד קיץ תש"ף, 2020
היקף הבחינה : 2 יח"ל
מספר שאלון : 997102

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

אזרחות

מחונן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה, בשאלון זה ארבעה פרקים:

פרק ראשון:	(3×10)	=	30 נקודות
פרק שני	(2×20)	=	40 נקודות
פרק שלישי	(1×10)	=	10 נקודות
פרק רביעי	(2×10)	=	20 נקודות
<hr/>			
סה"כ: 100 נקודות			

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין

ד. מלאו את הפרטים הבאים:

פרטי הנבחן:	פרטי מרכז ההשכלה:										
מספר הנבחן ברשימה: _____	שם המוסד: _____										
שם משפחה + פרטי: _____	שם היישוב: _____										
ת.ז. <table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>											שם מרכז הבחינה: _____

שם המעריך: _____
ציון הבחינה: _____

בהצלחה!

פרק ראשון (30 נקודות)

לפניכם עשר שאלות. עליכם לסמן את התשובה הנכונה ביותר (לכל תשובה 3 נקודות).

1. את תפקיד "נציב תלונות הציבור" ממלא:

א. חבר כנסת

ב. מבקר המדינה

ג. שר

2. משמעותו של עיקרון הפלורליזם:

א. עיקרון הכרעת הרוב מבטל את זכויות הפרט

ב. הכרה בשונות של הפרטים והקבוצות במדינה

ג. העברת רכוש הפרט לידי המדינה

3. משרד החוץ הוא חלק מ:

א. הרשות המבצעת

ב. הרשויות המקומיות

ג. הרשות המחוקקת

4. כיצד מתבטאת דמוקרטיה עקיפה (ייצוגית):

א. שלטון של אדם אחד המחליט בעצמו בענייני המדינה

ב. אזרחים המחליטים בעצמם וללא נציגים בענייני המדינה

ג. בחירה של העם בנציגים אשר מחליטים בענייני המדינה

5. כאשר אדם פונה לבג"ץ:

א. הוא מגיש עתירה

ב. הוא מגיש ערעור

ג. הוא מגיש בקשה לחנינה

6. קואליציה במדינה דמוקרטית היא:

א. ועדות הכנסת

ב. סיעות הכנסת המשתתפות בממשלה

ג. סיעות הכנסת המתנגדות לממשלה

7. **ערעור על פסק דין בישראל מגישים:**

א. לבית משפט השלום

ב. לבית המשפט המחוזי

ג. לבית דין מיוחד לערעורים

8. **במשטר דמוקרטי האזרחים חייבים...**

א. להצביע כשמתקיימות בחירות

ב. להתארגן במסגרות פוליטיות וחברתיות

ג. לשמור על החוק

9. **"עקרון הכרעת הרוב" בדמוקרטיה:**

א. מחייב את הרוב שנבחר, להגן על המיעוט שלא בחר בו

ב. מחייב את נבחרי הציבור לפטר את אלה שלא בחרו בהם

ג. אפשר לבטל אותו ברוב רגיל בכנסת

10. **תפקידן של ועדות הכנסת הוא:**

א. לבחור את נשיא המדינה

ב. למנות שרים

ג. לדון בהצעות חוק

פרק שני (40 נקודות)

עליכם לענות על שניים מתוך ארבע השאלות 11-14 (לכל שאלה 20 נקודות).

11. גישות כלכליות וחברתיות

א. כתבו והסבירו ערך דמוקרטי אחד העומד בבסיסה של הגישה הליברלית,

(10 נק') וערך דמוקרטי אחד העומד בבסיסה של הגישה הסוציאל-דמוקרטית.

ב. כתבו והסבירו סיבה אחת להיווצרות פערים כלכליים. (10 נק')

א. יש לקבל תשובות הכוללות את הערכים הבאים: גישה ליברלית – חירות כלכלית וגישה סוציאל דמוקרטית – שוויון חברתי- כלכלי.

ב. יש לקבל תשובות הכוללות את אחד מהסיבות הבאות: פערי רכוש והון, פערים בהכנסה, אבטלה ומדיניות ממשלתית.

12. פיקוח וביקורת על השילטון

א. ציינו שני מנגנונים בעלי ביקורת פורמלית, והסבירו כיצד הם פועלים. (10 נק')

ב. ציינו שני מנגנונים בעלי ביקורת בלתי פורמלית, והסבירו כיצד הם פועלים. (10 נק')

א. יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהמנגנונים הבאים: מבקר המדינה (נציב תלונות הציבור) / הכנסת/ מערכת המשפט / ועדות חקירה פרלמנטרית וממלכתית

ב. יש לקבל שניים מהמנגנונים הבאים: תקשורת / דעת קהל / הפגנות / אומנות

13. גלובליזציה

א. הסבירו את המושג "כפר גלובלי", והציגו סיבה מרכזית אחת לתופעה זו. (10 נק')

ב. הציגו והסבירו יתרון אחד וחסרון אחד של תופעת הגלובליזציה. (10 נק')

א. תהליכים כלל עולמיים בהם מוצרים, הון, אנשים ומידע עוברים ממדינה למדינה במהירות וללא עיכוב. תהליכים אלו משפיעים על תחומי החיים השונים.

ב. יש לקבל יתרון אחד מבין היתרונות הבאים: עלייה ברמת החיים והתפתחות כלכלית, העברת מידע ממקום למקום באופן מידי, הוזלת מוצרים עקב יבוא ממדינות שבהן היצור זול יותר, עלייה ברמת ההשכלה בגלל הביקוש למשכילים, התפתחות של תשתיות במדינה.

יש לקבל חסרון אחד מבין החסרונות הבאים: בריחת מוחות למדינות שבהן תנאי העסקה טובים יותר, האחדה תרבותית, פגיעה בתעשייה המקומית המסורתית שאינה מסוגלת להתמודד עם היבוא הזול, הגירה של עובדים זרים ולא חוקיים, הפערים בין עשירים לעניים גדל, ניצול עובדים בשכר נמוך.

- א. הציגו את "הזכות להליך הוגן". הסבירו את חשיבותה של זכות זו. (10 נק')
ב. הציגו הבדל אחד בין בג"ץ לבין בתי המשפט האחרים. (10 נק')

- א. הזכות להליך הוגן: כל אדם זכאי להליך משפטי הוגן. אדם חף מפשע עד שלא הוכחה אשמתו. דוגמות (יתקבלו גם דוגמות נוספות): אדם זכאי לדעת במה הוא נאשם ולראות מהן הראיות נגדו, ייצוג ע"י עורך דין/ זכות לערעור/ שופטים בלתי תלויים.
ב. ניתן לקבל תשובה שתתייחס לאחד ההבדלים: בהרכב השופטים, מיקום בית המשפט, ערכאה וסוגי ענישה.

פרק שלישי (10 נקודות)

עליכם לענות על שאלה אחת בלבד מן השאלות 15-16.

15. המאבטחים בכניסה לקניון מבקשים מהאזרחים לפתוח את תיקם. אחד המבקרים לא הסכים לכך, וטען כי זו פגיעה באחת מזכויותיו.

- א. זהו והסבירו את הזכות שמימושה נפגע. (5 נק')
ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

א. הזכות לפרטיות ולכבוד.
ב. כאשר אדם נדרש לפתוח לעיני אדם זר את תיקו ולהראות את התכולה האישית זה נחשב לפגיעה בכבוד ובפרטיות, פגיעה בצנעת הפרט.

16. ועד העובדים של חברת האוטובוסים "סע ונע" השבית את תנועת האוטובוסים בכל הארץ, ודרש שיפור בתנאי העבודה. הדבר גרם לשיבושים רבים בלוח הזמנים של האוטובוסים.

- א. ציינו והסבירו באיזו זכות פגעה שביתת ועד עובדי חברת האוטובוסים. (5 נק')
ב. נמקו את תשובתכם על פי האירוע. (5 נק')

א. בזכות לחופש תנועה
ב. השבתה של אוטובוסים בכול הארץ מונעת מאנשים להגיע לעבודה ו/או לכול מקום אחר שזכותם להגיע אליו ובכך נפגעת הזכות לחופש תנועה.

פרק רביעי (20 נקודות)

עליכם לענות על שתיים מתוך ארבע השאלות 17-20 (לכל שאלה 10 נקודות).

17. ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

- א. הציגו מוסד אחד המבטא את האופי היהודי של מדינת ישראל. (4 נק')
ב. ציינו והסבירו שני חוקים המציינים את אופייה היהודי של המדינה. (6 נק')

א. יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהמוסדות הבאים (יתקבלו גם מוסדות נוספים): הכנסת/ משרד הקליטה/ הסוכנות היהודית/ קרן קיימת לישראל/ הרבנות הראשית/ בתי דין רבניים/ מועצות דתיות/ משרד לשירותי דת.

ב. יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהחוקים הבאים (יתקבלו גם חוקים נוספים): חוק המצוות/ חוק איסור גידול חזיר/ חוק בתי הדין הרבניים/ חוק שעות עבודה ומנוחה/ חוק זיכרון השואה והגבורה/ חוק יסודות המשפט.

18. נשיא המדינה

- א. ציינו והסבירו סמכות אחת שבה יש לנשיא יכולת החלטה ושיקול דעת. (4 נק')
ב. ציינו והסבירו שני תפקידים ייצוגיים וסמליים של הנשיא. (6 נק')

א. סמכות החנינה: לנשיא יש סמכות לחון אסיר, לקצר את מאסרו או להמיר את עונשו לאחר המלצות של הגורמים הרלוונטיים.

ב. יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים): חתימה על חוקי הכנסת/ הטלת תפקיד הרכבת הממשלה על מועמד מחברי הכנסת/ הענקת כתבי אמנה של נציגים דיפלומטים של מדינת ישראל/ קבלת כתבי אמנה של דיפלומטים זרים / חתימה על אמנות עם מדינות לאחר שאושרו בכנסת/ הענקת תוקף רשמי למינוי בעלי תפקידים, כגון, שופטים ונגיד בנק ישראל.

א. הציגו והסבירו שתיים מהסיבות לשינוי שחל בחברה הערבית בישראל

מחברה מסורתית לחברה מודרנית. (5 נק')

ב. הציגו והסבירו שני מאפיינים עיקריים של אחת מקבוצות המיעוט בישראל. (5 נק')

א. חוק חינוך חובה ועליית ערך ההשכלה, שינוי במעמד האישה ועוד.

ב. שני מאפיינים של אחת הקבוצות הבאות: ערבים, דרוזים, בדואים וצ'רקסים.

שלטון מקומי

ג. ציינו והסבירו שניים מתפקידיה של הרשות המקומית. (5 נק')

ד. הסבירו את המושג "ועדה קרואה". (5 נק')

א. יש לקבל תשובות הכוללות שניים מהתפקידים הבאים (יתקבלו גם תפקידים נוספים) קידום

ופיתוח היישוב/ אספקת שירותים ממלכתיים כגון חינוך, רווחה, דת/ אספקת שירותים

מקומיים של ניקיון, תברואה, כבישים, ביוב, תאורה ועוד.

ב. ועדה קרואה היא ועדה הממונה על ידי שר הפנים לניהול ענייני הרשות המקומית, במקרים

שבהם תפקוד הרשות לקוי או אינו מתבצע כראוי (שחיתויות, גירעון תקציבי וכדומה). הוועדה

הקרואה תופסת את מקומם של ראש הרשות וחברי מועצת הרשות ומנהלת את ענייני הרשות עד

למועד הבחירות.

בהצלחה!